

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

Leader jako metoda spolupráce v regionu

Bc. Martina Jiříková

© 2015 ČZU v Praze

1. ÚVOD

Diplomová práce je zaměřená na sousedící MAS ve Středočeském kraji – MAS Lípa pro venkov, z.s. (dále „MAS Lípa pro venkov“) a MAS Podlipansko, o.p.s. (dále „MAS Podlipansko“), které mají v regionálním rozvoji významnou úlohu, jejich prostřednictvím mohou být financovány místní rozvojové strategie, které přispívají k rozvoji území.

2. CÍL A METODIKA

Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit regionální spolupráci pomocí metody LEADER, navrhnout zlepšení této spolupráce, a to za použití několika metod šetření.

Prvním dílčím cílem diplomové práce je podrobná analýza sousedících MAS – MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko. Podrobné analýzy MAS obsahují charakteristiku území – popis územní působnosti, demografické situace, hospodářství, dopravní infrastruktury apod. Dále i popis samotného fungování vybraných MAS, které obsahuje - zjištění výše počtu členů, lokalizaci sídla, možnosti financování zvolených MAS apod. Druhý dílčí cíl obsahuje terénní šetření pomocí dotazníků, které je zaměřeno na zjištění výše povědomí o středočeských MAS – MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko u obyvatel daného území. Výsledky zjištění jsou promítnuty do tří hypotéz, které se zaměřují na výši povědomí o MAS v závislosti na věku, na členství obyvatel území ve sdruženích, či v závislosti na návštěvnosti facebookových stránek vybraných MAS. Třetím dílčím cílem je porovnání MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko v oblastech podpory regionu, obcí, či žadatelů o dotace. Čtvrtý dílčí cíl obsahuje kvalitativní šetření za pomoci rozhovorů s ředitelkou MAS Podlipansko, s manažerem MAS Lípa pro venkov a se členy zvolených MAS. Se zástupci MAS jsou rozhovory směřovány na jejich vzájemnou spolupráci, výdělečnou činnost apod. Se členy MAS jsou rozhovory směřovány na jejich členství v MAS, působení MAS na území apod. Po závěrečném vyhodnocení všech cílů diplomové práce je zpracován návrh možné spolupráce mezi MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko s možností aplikace na další území MAS v České republice.

Metodika práce

Diplomová práce je koncipována do dvou částí. První lze označit za teoretickou, vycházející z dokumentů, a druhou za praktickou, vycházející z terénního šetření. Samotnému zpracování diplomové práce předcházelo jednání s ředitelkou MAS Podlipansko a manažerem MAS Lípa pro venkov. Na jednáních byly dané osoby seznámeny s tématem diplomové práce a dále byla dohodnuta pravidelná informovanost zejména o výsledcích dotazníkového šetření diplomové práce. Po jednání s ředitelkou MAS Podlipansko a manažerem MAS Lípa pro venkov následovalo studium relevantních dokumentů týkajících se problematiky metody LEADER, MAS, OP apod.

Na zpracování cílů diplomové práce byla použita metoda studia relevantních dokumentů. Většina odborné literatury byla dostupná z webových stránek, což podstatně ušetřilo čas vypracování práce.

Zpracování druhého dílčího cíle v praktické části diplomové práce bylo provedeno za pomoci dotazníkového šetření na obou území MAS. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na zjištění výše povědomí o MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko. Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány do tabulek a grafů pro jejich lepší interpretaci. Na otázku výše povědomí o MAS byly stanoveny tři hypotézy, které byly vyhodnoceny pomocí Chí-kvadrát testu nezávislosti.

Další dílčí cíle práce byly zpracovány za pomoci rozhovorů s ředitelkou MAS Podlipansko a manažerem MAS Lípa pro venkov, dále také se členy vybraných MAS.

3. VÝCHODISKA

První část diplomové práce obsahuje klíčové pojmy, které jsou nezbytné pro pochopení celé problematiky a popis zvolených MAS. V druhé části diplomové práce je provedeno kvantitativní a kvalitativní šetření.

Kvantitativní šetření bylo zpracováno na základě dotazníkového šetření, kdy bylo na území MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko zjišťováno výše povědomí o daných MAS. Šetření na území MAS Lípa pro venkov bylo provedeno 10. a 12. prosince 2014 a na území MAS Podlipansko proběhlo dotazníkové šetření 16. a 17. prosince 2014. Celkem bylo rozdáno 200 dotazníků. Každé z území mělo po 100 dotaznicích. Na území MAS Lípa pro venkov bylo z celkových 100 dotazníků navráceno 71 kusů a na území MAS Podlipanska bylo z celkových 100 dotazníků navráceno 85 kusů. Procentuální návratnost u MAS Lípa pro venkov je pouze 71 % a u MAS Podlipanska je procentuální návratnost 85 %. Návratnost lze hodnotit pozitivně.

Před samotným dotazníkovým šetřením byl stanoven cíl výzkumu, který zní: **„Vědí občané území MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko, co znamená místní akční skupina?“**

K zodpovězení otázky bylo zapotřebí si stanovit následující hypotézy:

1. Povědomí občanů o MAS nezávisí na věku.
2. Povědomí občanů o MAS nezávisí na členství ve sdružení.
3. Povědomí občanů o MAS nezávisí na návštěvnosti facebookových stránek.

Ani jedna z výše uvedených hypotéz nebyla zamítnuta. Nevědomost o MAS u dotazovaných občanů je vysoká. Na území MAS Lípa pro venkov pouze 1/3 všech respondentů tuší, co znamená MAS, a u MAS Podlipansko je to 1/4 všech dotazovaných.

Kvalitativní šetření obsahovalo rozhovory se zástupci MAS Lípa pro venkov, MAS Podlipansko a se členy obou MAS. Zpočátku bylo pomocí rozhovoru se zástupci MAS provedeno jejich porovnání ve třech formách podpor, a to regionu, obcí a žadatelů o dotace. Obě MAS poskytují téměř totožné podpory, ani jedna se od druhé v podstatě neodlišuje.

Jmenované sousedící MAS mají mezi sebou vytvořenou vazbu spolupráce, a to zejména díky několika projektům. MAS Lípa pro venkov i MAS Podlipansko se snaží zapojit obyvatele do

dění v regionu. Možnosti jejich výdělečné činnosti jsou téměř totožné, pouze MAS Lípa pro venkov se navíc zabývá i prodejem turistických známek, který jako příjem je téměř zanedbatelný. Rozpočty MAS jsou markantně rozdílné. Hlavní důvodem této disparity je výše členských příspěvků a počet členů.

Výsledky rozhovorů se členy MAS jsou téměř totožné. Jejich povědomí o MAS se rozhovorem prohloubilo a věří, že i veřejnost v jejich okolí ví, co MAS znamená. O ostatních členech a veřejnosti si výši jejich povědomí o MAS netroufají odhadnout. Činnost MAS a výsledky její činnosti oba členové dobře znají.

Pokud rozhovory propojíme s výsledky dotazníkového šetření, zjistíme, že jsou diametrálně odlišné. Na jedné straně vysoká nevědomost veřejnosti o MAS, na straně druhé, povědomí o MAS existuje, a to zejména z důvodu jejich členství.

4. ZÁVĚR

Po shrnutí teoretických a praktických poznatků o MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko lze dojít k závěru, že jsou to organizace venkovským oblastem prospěšné, neboť se snaží o jejich rozvoj, a to nejenom po stránce finanční. Jejich činnost hodnotí pozitivně i oslovení členové MAS, kteří díky jim mají možnost získávat finanční prostředky a podílet se na jejich fungování.

Práce poukázala, že povědomí občanů o MAS je velmi nízké. Pouze 1/3 dotazovaných na území MAS Lípa pro venkov je seznámena s činností MAS a u MAS Podlipansko je to 1/4 respondentů. Nevědomost dle statického vyhodnocení hypotéz nezávisí ani na pohlaví, věku či znalosti facebookových stránek MAS. Členové MAS, kteří byli dotazováni, samozřejmě vědí, co MAS znamená a jaké služby poskytuje. Zda tyto informace zná i jejich vzdálenější okolí, nevědí.

Zástupci MAS Lípa pro venkov a MAS Podlipansko se snaží informovat své okolí o své činnosti a zapojovat místní obyvatele do dění v regionu. Otázkou zůstává, zda je nutné, aby běžný občan musel vědět, co znamená MAS.

Pokud občané území MAS by chtěli vědět, co MAS znamená, mohou si informace o její činnosti vyhledat a snažit se do jejich činnosti zapojit.

Po zveřejnění výsledků šetření bylo v rámci diskuze navrženo několik možností zvýšení propagace MAS. Tyto návrhy lze brát celoplošně pro všechny MAS na území České republiky. Návrhy ke zvýšení propagace vyplývající z šetření jsou - účast na různých společensko-kulturních akcích, na kterých bude vystaven i flipchartu MAS, vytvoření a publikování tiskových zpráv do místních novin, webové stránky všech členů MAS doplnit o přesměrování na webové stránky MAS (doplnění ke smlouvě o členství), pořádání dnů otevřených dveří v MAS a iniciovat setkání skupin zástupců z různých oblastí - školství, cestovní ruch, podnikání apod., aby daní aktéři o sobě věděli a pokusili se o nastolení spolupráce. Uvedené návrhy jsou pouhým doporučením ke zvýšení propagace MAS a je na nich samotných, zda tyto možnosti využijí.

Závěrem lze říci, že venkovské oblasti MAS potřebují. Díky jim vznikly desítky projektů kulturního, volnočasového či sportovního charakteru. Doposud nebyly finanční prostředky MAS dostatečné, aby uspokojily všechny žádosti. Více možností nabízí nové programovací

období, MAS budou moci žádat o finanční prostředky z ostatních dotačních programů, kde budou platit specifitější kritéria a pravidla pro naplňování cílů. Otázkou zůstává, jak velká bude podpora MAS a jak ji využijí.

V Praze dne 24. března 2015

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ČMEJRKOVÁ, S. – DANEŠ, F. – SVĚTLÁ, J. *Jak napsat odborný text*. Praha: Leda, 1999. ISBN 80-85927-69-1.
- DE VITO, J. A. *Základy mezilidské komunikace*. Přeložili Milan Barůšek a Ing. Jiří Rezek. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s. r. o., 2001. 420 s. ISBN 80-7169-988-8.
- ECO, U. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc : Votobia, 1997. 271 s. ISBN 80-7198-173-7.
- GALVASOVÁ, I. a kol.: *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-20-9.
- MAJEROVÁ, Věra, et al. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. Praha: ČZU v Praze, PEF, 2009. 188 s. ISBN 978-80-213-1991-0.
- MAŘÍKOVÁ H., PETRUSEK M., VODÁKOVÁ A. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, Univerzita Karlova, 1996. ISBN 80-7184-311-3.
- MAS LÍPA PRO VENKOV o.s. *Strategický plán Leader 2007 - 2013 Místní akční skupiny Lípa pro venkov o.s.: Společně pro kutnohorský venkov* [online]. Aktualizovaná verze. prosinec 2007 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <<http://www.lipaprovenkov.cz/documents/1200581393.pdf>>.
- MAS LÍPA PRO VENKOV z.s. *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Lípa pro venkov, z.s. na období 2014 – 2020*. [online]. Pracovní verze. prosinec 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: <<http://lipaprovenkov.cz/documents/1409862326.pdf>>.
- MAS PODLIPANSKO o.p.s. *Strategický plán Leader, Cesty k lidem* [online]. 2008 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <<http://mas.podlipansko.cz/images/stories/dokumenty/strategie%20leader.pdf>>.
- MAS PODLIPANSKO o.p.s. *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) území MAS Podlipansko pro období 2014 – 2020* [online]. 2014 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://mas.podlipansko.cz/images/stories/ISRU_2014/2014/strategie-skvmr-podlipansko-20140829.pdf>.
- PELCL, P. et al. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. Brno: Georgetown, 2008, 63 s. ISBN 978-808-6902-746.
- PĚLUCHA, M a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU* [online]. 1. vydání. Praha: IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3. [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://is.vsfs.cz/el/6410/zima2012/B_Reg_1/3924902/rozvoj_venkova.txt>.

- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-2473-006-6.
- ROSELAND M.: *Toward Sustainable Communities*. [online]. New Society Publ., 2005, Gabriola Island, 256 P. ISBN 08-657153-5-1. [cit. 2014-11-08]. Dostupné na: <<http://www.amazon.com/Toward-Sustainable-Communities-Resources-Governments/dp/0865715351>>.
- ŘEZANKOVÁ, H. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 212 s. ISBN 978-80-86946-49-8.
- SORS, J. C. *Public Participation in Local Agenda 21: A Review of Traditional and Innovative Tools*. FEEM Working Paper, 2001.
- ZICH, F. *Úvod do sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o. p. s., 2007. 116 s. ISBN 80-86754-19-7.

Právní předpisy:

- Nařízení Rady EU č. 1698/2005, článek 61 [online]. 2005 [cit. 2015-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/;ELX_SESSIONID=RgBNJQmp2Q1QnwJvgLxpFG1yXzP1sDHhJ2nB8wnSL0P7nQy8sFF4!-1031062709?uri=CELEX:32005R1698>.
- Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- Aktivity ELARD: Přijde větší rozvolnění? Bude v MAS větší důraz na strategie než cíle OP. *Zpravodaj venkova* [online]. SPOV ČR a NS MAS ČR, měsíčník č. 200, 1/2015. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <<http://nsmas.cz/content/uploads/2015/01/Zpravodaj-venkova-1-2015.pdf>>.
- Aktuální informace o akcích, které čekají v nejbližší době MAS. *Zpravodaj venkova* [online]. SPOV ČR a NS MAS ČR, měsíčník 201 číslo, 2/2015. [cit. 2015-02-28]. Dostupný z: <<http://nsmas.cz/content/uploads/2015/02/Zpravodaj-venkova-2-2015.pdf>>.
- EVROPSKÁ KOMISE. *Fact Sheet: Přístup LEADER – základní příručka* [online]. Evropské společenství, 2006, [cit. 2014-12-02], 23 s. ISBN 92-79-02040-4. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/leader/2006_cs.pdf>.

- Evropské strukturální a investiční fondy. Programy pro programové období 2014 – 2020. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. Praha, 2014. [cit.2014-11-03]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>>.
- GALVASOVÁ, Iva et al. Formy spolupráce obcí: Organizační i právní formy spolupráce obcí. *Deník veřejné správy* [online]. 2008 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6326681>>.
- GENERÁTOR CITACÍ. *Citace.com* [online]. © 2015 [cit. 2015-01-06]. Dostupné z: <<http://www.citace.com>>.
- KS MAS – STŘEDOČESKÝ KRAJ. *Zápis jednání ze dne 12.12. 2014 na území MAS Zálabí* [online]. 2014 [cit. 2014-12-19]. Dostupné z: <<http://lipaprovenkov.cz/documents/1415801052.pdf>>.
- *MAS Lípa pro venkov* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z:<<http://lipaprovenkov.cz/oxibD1qMQ-->>.
- MAS LÍPA PRO VENKOV. *Výroční zpráva 2007* [online]. 2007 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z:<<http://lipaprovenkov.cz/oxibD1qMSZyPTI3JmthbG9kPSZrYWxkbz0mZT0mdHlwem9iPTImej0xMjUmaWRwYXJlbnQ9MjMmaWRwb2xvej0yJnJhej0mcz0x>>.
- MAS LÍPA PRO VENKOV. *Výroční zpráva 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z:<<http://lipaprovenkov.cz/documents/1396334155.pdf>>.
- MAS LÍPA PRO VENKOV. *Zápis z jednání Valné hromady MAS Podlipansko ze dne 4.12. 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-12-19]. Dostupné z:<<http://lipaprovenkov.cz/documents/1420553721.pdf>>.
- *MAS Podlipansko* [online]. © 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z:<<http://mas.podlipansko.cz/>>.
- MAS PODLIPANSKO. *Výroční zpráva 2007* [online]. 2007 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z:<http://mas.podlipansko.cz/images/stories/dokumenty/vyrocní_zpravy/vz_2007.pdf>

- MAS PODLIPANSKO. *Výroční zpráva 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z:<
http://mas.podlipansko.cz/images/stories/dokumenty/vyrocni_zpravy/Vyrocni-zprava-2013.pdf>.
- MAS PODLIPANSKO. *Zápis z jednání Valné hromady MAS Podlipansko ze dne 18.6. 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-11-19]. Dostupné z:<
http://mas.podlipansko.cz/images/stories/Valna_hromada/2014/18062014-Nymburk.pdf>.
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Metodika pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014-2020*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/file/320777/METODIKA_PRO_STANDARDIZACI_MISTNICH_AKCNICH_SKUPIN.pdf>. (a)
- Místní akční skupiny v České republice k 1.11. 2014. *NS MAS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/content/uploads/2012/11/mapa-mas-11-2014_min.jpg>. (a)
- Místní akční skupiny. *NS MAS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/content/uploads/2014/11/1_stredocesky.jpg>. (c)
- Moderní obec, moderní region... a MAS. *Odborný časopis pro veřejnou správu, Moderní obec*. Vydavatelství Economia, listopad 2011 (měsíčník), číslo 11. ISSN 1211-0507.
- NS MAS ČR. *Dodatek k národnímu strategickému plánu LEADER 2014+, praktické doporučení Národní sítě místních akčních skupin ČR pro přípravu implementace politik místního rozvoje v rámci víceletého finančního rámce 2014-2020* [online]. 2012, [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:
<<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:SBBpVBF4HzsJ:www.spov.org/aktuality/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj-v-praxi-cr---mas-partner-pro-vsechny-programy-eu-1.aspx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>. (a)
- O projektu. In: *Obce sobě* [online]. 2013 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <
<http://www.obcesobe.cz/>>.

- O projektu. In: *Středočeská ovocná stezka* [online]. 2012 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <<http://ovocnastezka.podlipansko.cz/>>.
- Portál územního plánování. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z: <<http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>>. (a)
- Portál územního plánování. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z: <<http://portal.uur.cz/images/mapy/04-mapa-cr-obce-2014.jpg>>. (b)
- Regionální produkty – Polabí. In: *Asociace regionálních značek* [online]. © 2010 - 2014 [cit. 2014-12-16]. Dostupné z:< <http://www.regionalni-znacky.cz/arz/cs/certifikovane-produkty/detail/796/jahody-z-kourimi>>.
- SMO ČR. Podpořme společně rozvoj meziobecní spolupráce v ČR! *Odborný časopis pro veřejnou správu: Moderní obec*. *Economia*, 2013, XIX, č. 7. ISSN 1211-0507.
- Z činnosti NS MAS. *Zpravodaj venkova* [online]. SPOV ČR a NS MAS ČR, 198 číslo, 11/2014. [cit. 2014-11-28]. Dostupný z: <http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/10/ZV-10-11_2014.pdf>.
- Základní demografické údaje ve vybraném území – Kolín. In: *Český statistický úřad. Veřejná databáze* [online]. © 2014 [cit. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=5&cislotab=DEM9010UC&kapitola_id=19&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=5&pro_4_34=533165>.
- Základní finanční přínos podpořených MAS. *NS MAS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-10-16]. Dostupné z: <<http://nsmascr.cz/zakladni-financi-prinos-podporenych-mas/>>. (b)

Další zdroje:

- POŠÍKOVÁ M.: *Ústní sdělení*. Kolín. 15.ledna 2015
- TVRDÍK R.: *Ústní sdělení*. Kancelář MAS Lípa pro venkov. 11/2014 – 02/2015
- SOUKROMÝ ZEMĚDĚLEC. *Ústní sdělení*. Kutná Hora. 4. března 2015
- SOUKROMÝ MAJITEL PIVOVARU. *Ústní sdělení*. Kolín. 5. března 2015
- povinná diplomní praxe 120 hod. - MAS Lípa pro venkov